

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

13. An famuli, qui non habent aliud tempus consitendi, nisi dum dicitur
Missa, satisfaciant præcepto audiendi Sacrum in diebus festiuis? Et
cursissimè docetur licitum esse ob notabile commodum ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Audiendi Miss. in die Festo. Ref. XIII. & c. 229

dicatur; dispensat etiam, & celebrans, & adstantes anticipatè satisfaciant obligationi.

RESOL. XIII.

An famuli qui non habent aliud tempus confitendi, nisi dum dicitur Missa, satisfaciant præcepto audiendi Sacrum in diebus festiuis?

Et curissime docetur licitum esse ob notabile commodum temporale etiam à Sacro abesse in die festo, si alia ratione id obtinere quis nequit.

Et aduertitur, quod ad satisfaciendum Missæ absolute non est opus audire verba, aut videre sacrificantem, sed sufficit, ut intersit cum reuerentia, ut Sacrificium sua præsentia honoret.

Et an satisfaciat præcepto audiendi Missam Religiosus, vel Sacerdos podagra laborans, qui audit Missam, & simul excipit confessiones Nouitiorum, vel peccata venialia aliorum? Ex p. 10. tr. 14. & Misc. 4. Ref. 47. alias. 45.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Lessius in *Auditorio Casuum conscientie*, post part. 2. diui Thoma verb. *Missa*, cas. 2. num. 8. vbi sic ait: Omnino tamen videtur excusandi, quibus ratione negotiorum, vel quia sunt in obsequio aliorum, non est integrum aliud Sacrum audire. Idque ex duplici, vel triplici capite. Primò, per *Epiphanius*: Si enim legislator esset præsens, & omnes circumstantias nosset, non vellet illos obligare. Nam haud dubie manul summus Pontifex illos tali modo Sacro interesse, cum tanto fructu spiritali, quem ex confessione percipiunt, quam sine illo fructu perfectus ad Sacrificium Missæ attendere. Secundò, ratione lucri spiritalis, quo aliqui priuantur. Si enim ob notabile commodum temporale licitum est etiam à Sacro abesse, si alia ratione id obtineri nequit, ut omnes fatentur, cur ob ingens lucrum animæ, quod alia ratione consequi moraliter non potes, non liceat tibi imperfecto illo modo Sacrum audire? Adde; ad satisfaciendum præcepto absolute, non opus esse audire verba, aut videre sacrificantem, sed sufficere, ut intersit cum reuerentia, ut Sacrificium sua præsentia honoret, vnde sufficit attentio quadam consula, qua aduertat tibi Sacrificium offerri, ut docet Ioannes Medina *Cod. de Confess. quest. 44.* quæ attentio videtur stare posse cum actu confitendi, præsertim si ille actus dirigitur ad participandum Sacrificio: Tunc enim intendere illi actui, est implicite intendere ipsi Sacrificio, & illud honorare. Denique sicut præceptum de abstinendo ob opere seruilis die Festo non prohibet opera recreationis, vel alicuius necessitatis temporalis; ita præceptum audiendi Sacrum non prohibet exercitium orationis, aut alterius operis spiritalis. Ita Medina supra. Ex quibus satis probabile iudico etiam eos non teneri ad alium Sacrum audiendum, quibus sat temporis suppediat, si bonam saltem partem extra confessionem audierint, aut proinde sub peccato mortali non cogendos tanquam obstrictos, sed hortandos tanquam ad id, quod tutius est, & decentius. Hucusque Lessius. Quæ quidem omnia à fortiori concederet Pellizzarius in *Manuali Regularium*, tom. 1. tract. 5. cap. 4. sect. 2. num. 50. vbi admittit tanquam probabilem opinionem Reginaldi asserentis, quem implere præceptum Missæ, si tunc confiteatur sacramentaliter, etiam per partem notabilem.

2. Sed tantum ego excusarem absolute quemcumque, si à principio Missæ vsque ad Euangelium inclusiuè peccata sua confiteretur, nam in tali casu satisfaceret præcepto audiendi Missam sicuti satisfacit

Tom. II.

ceret etiam Confessarius qui exciperet confessiones non de peccatis mortalibus, sed tantum de venialibus; quia in istis audiendis non est necessaria attentio nimia, nec multum interrogandi sunt penitentes. Vnde ego olim asserui, satisfecisse præcepto audiendi Missam quemdam Religiosum podagra laborantem, qui audiebat Missam, & simul excipiebat confessiones Nouitiorum. Vnde Leandrum de præceptis Ecclesie, tr. 2. disp. 1. quest. 71. & 72.

RESOL. XIV.

An excommunicatus maior excommunicatione, si in die festo ex præcepto audiat Missam, & postea obtineat absolutionem excommunicationis, teneatur iterum audire aliam Missam?

Et cursum docetur, quod si quis audiret Missam animo non satisfaciendi præcepto, si postea mutet animum, non teneatur audire aliam Missam.

Et an in casu quod promulgetur præceptum audiendi Missam aliqua die postquam Petrus ea die ex deuotione Sacrum audiuit, teneatur ad secundam auditionem?

Ex quo inferitur, quod si quis mane communicauit, & post prandiu incidit in articulum mortis, non teneatur iterum sumere Eucharistiam.

Supereft adhuc alia difficultas, an excommunicatus, qui ob negligentiam suam perseuerat in excommunicatione, peccet contra præceptum audiendi Missam?

Et an idem dicendum sit de infirmo negligente in procuranda salute, & viribus, & de carcerato negligente in procuranda libertate?

Et an sit dispar ratio inter hoc præceptum, & præcepta Confessionis annua, & Communionis pro supradictis excommunicatis, carceratis, & infirmis?

Et an peccet non audiendo antea Sacrum, qui prædictet de proximo serreddi impotentem, ad illud audiendum incurrendo in excommunicationem, vel se inebriando, aut ingrediendo peregrinationem, vel iter voluntarium, &c. Ex part. 10. tract. 14. & Misc. 4. Ref. 12. alias 10.

§. 1. **C**asus est curiosus; & ad illum affirmatiuè respondet Baucius in *Miscellaneis casuum conscientie*, tom. 1. quest. 534. vbi sic ait: Si excommunicatus sciebat se non potuisse audire Sacrum, dum erat innodatus tali censura, & hoc non obstante audiuit Missam, an teneatur audire aliam Missam, post obtentam absolutionem ab excommunicatione, si tempus celebrationis Missarum in die Festo, non sit adhuc elapsum. Respondetur teneri aliam audire post obtentam absolutionem ab excommunicatione; & ratio mihi est, quia audiuit Missam excommunicatus, tempore quo non obligauit Ecclesia ad audiendum Sacrum; puta tempore excommunicationis, immò in illo tempore præcipit Ecclesia, ut non audiat Missa sub pena peccati mortalis, quia communiter docent Doctores quod communicatio in diuinis excommunicato, vel interdicto, est interdicta sub mortali, sed quando non adest obligatio adimplendi præceptum, non potest anticipatè adimpleri, puta pro tempore futuri præcepti: ergo, non potest excommunicatus satisfacere Missæ pro tempore, quo erit obligatus ad illam audiendam, sed debet eam audire, quando currit præceptum audiendi; ante verò absolutionem obtentam, non currit præceptum audiendi Missam, post absolutionem currit præceptum: ergo tunc teneatur audire Sacrum: de hoc casu doctrina punctua

Sup. hoc in Ref. seq. §. 1. prope finem, verè. Ex quo infectus.

Sup. hoc in Ref. seq. §. 1. supra in tr. 1. et doctrina Ref. 91. inter medium, & finem, verè, postquam enim, & supra in hoc ipso tract. R. C. 10. §. 1. ad medium